

müteaddit şeyin bir ,hissiye i-işaret yapılan ile أولائك" sıfatlarını zikretmek, o şeyin zihinlerde tecessüm etmesine ve akılda hazır ve hayalde mahsus olmasına sebep olduğuna işarettir..." İzah eder misiniz?

"İKİNCİ ME'HAZ: أولائك ile yapılan işaret-i hissiye, bir şeyin müteaddit sıfatlarını zikretmek, o şeyin zihinlerde tecessüm etmesine ve akılda hazır ve hayalde mahsus olmasına sebep olduğuna işarettir. Maahâzâ, sâbikan zikirlerinden bir mâhudiyyet çıkar. Bu mâhudiyyet-i zikriye mâhudiyyet-i hariciyelerine kapı açar. Haricî olan mâhudiyyetlerinden, mümtaz ve müstesna insanlar oldukları tebarüz eder ki, nev-i beşer içinde gözünü açıp bakanların gözlerine en evvel onların parıltıları çarpar."(1)

"İşte Kitap! Şüphe yoktur onda. Rehberdir müttakîlere! O müttakiler ki görünmeyen âleme inanırlar. Namazlarını tam dikkatle ifa ederler. Kendilerine ihsan ettiğimiz nimetlerden infak ederler. Hem sana indirilen kitabı, hem de senden önce indirilen kitapları tasdik ederler. Âhirete de kesin olarak onlar inanırlar. İşte bunlardır Rableri tarafından doğru yola ulaştırılanlar. Ve işte bunlardır felah bulanlar." (Bakara, 2/2-5)

İşaret-i hissiye, kişinin göz, kulak gibi duyu organları ile bilebileceği şeylere işareti ifade eder ki أولائك ile ifade edilir. Ayet-i kerimeler baştan beri müttakilerin farklı vasıflarını sayarak dinleyen kişinin zihninde iyice cisimleşmesi ve hayalde görünmesine sebep olur. Müttakilerin zihinde bilinen örfi manası bu vasıflandırmaların neticesinde âdeta hariç alemde gözlere görünür derecede müttakilerin parlaması ve göze görünür görünmez bu vasıftaki insanların bilinmesi hasıl olur ve görenlere adeta **"işte müttakiler bunlardır."** dedirtir.

"Ulaike" işte onlar... demektir. Buradaki **"onlar"** zamiri ile işaret edilen kimselerin sıfatları ve üstün yönleri, ayetin siyak ve sibakında belirlenmiş ve bu anlamda ortaya uyulması gereken bir model çıkarılmıştır. Ki insanlar Kur'an'ı okuduğunda, kimi örnek alacağı konusunda hazır bir modele sahiptir. O model başta **nebler** olmak üzere **salihler, alimler** ve **şehitlerdir**.

Buradaki "**hissi işaret**", ayetin örnek alınacak modelin çerçevesini çizdikten sonra, zamir ile insanların kafasında o modelin canlandırılması ve hayal edilmesidir.

"**Mahud**" burada bilinirlik ya da bilinir hale gelmek anlamındadır. Bir şeyin kendisi yokken bilinir hale gelmesi; ancak güzel bir tasvir ve muhtelif sıfatlarını ifade ile mümkündür. İşte ayette meçhul ve gaybi şeyler, harika ve güzel tasvirler ile **malum ve mahud**, yani bilinir ve görünür hale getiriliyor.

Bir insanı ya da insanlar topluluğunu sıfatları, özellikleri ve meziyetleri ile mükemmel bir şekilde betimleyip tasvir edersen, o insanlar zihinlerde canlanır ve canlıymış gibi belirirler, bunun neticesinde zihinde imiş gibi bir hissiyat oluşur.

"**Mahudiyet**" o insanların çerçevesinin mükemmel bir şekilde çizilmiş olması demektir ki çerçevesi mükemmel çizilmiş insanların mümtaz ve müstesna insanlar oldukları tebarüz eder ki, insanlık içinde gözünü açıp bakanların gözlerine en evvel onların parıltıları çarpar. Tabi bu insanlar insanlığın en güzide ve seçkin topluluğu olan sahabelerdir.

Çerçevenin mükemmel bir şekilde çizilmiş ve tasvir edilmiş olması, başka insanlar olma ihtimalini ortadan kaldırır. Tabiri yerinde ise bu tasvir adrese teslim bir tasvir oluyor. Sahabe tasvirine sahabeden başka kimse oturamaz.

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi 5. Âyet Tefsiri.](#)